

”Det förbjudna är kittlande”

Kontroversiella Anna Odell använder sina egna erfarenheter som psykiatripatient i sin nya utställning.

TEXT: VICTOR JOHANSSON FOTO: TT, PRESSBILDER

EFTERLÄNGTAD ÅTERKOMST

Anna Odell är en av landets mest uppmärksammade konstnärer och filmmakare, med hyllade filmer som Guldbaggebelönade Återträffen och X&Y på cwt.

KOMPROMISSLÖS KONST

”Mycket av det jag gör som konstnär skulle jag aldrig göra som privatperson. Det skulle inte vara värt det bara för min egen skull.”

A NNA ODELL har aldrig sökt sig till dålig stämning eller konfrontationer, det är något som skett när hon gått konstens ärende.

– Det finns något kittlande i det förbjudna, man säger det där som man annars inte säger, förklarar hon. Men det är en stor skillnad mellan mig som privatperson och konstnär. Mycket av det jag gör som konstnär skulle jag aldrig göra som privatperson. Det skulle inte vara värt det bara för min egen skull. Jag gör det för att synliggöra något som jag tycker är fel och kan dessutom gömma mig i rollen som konstnär.

I LÅNGFILMEN Återträffen konfronterar hon sin barndoms mobbare. Och i sitt nya videoverk, Rekonstruktion – Psyket, som visas på Cecilia Hillström Gallery i Stockholm, använder hon sina egna patienterfarenheter för att blottlägga strukturer i psykiatrvården. Här ringer hon upp personalen som vårdade henne när hon var inlagd för schizofreni under 1990-talet.

– Jag har alltid haft svårt att acceptera tokigheter och det har stått mig ganska dyrt. Jag har exempelvis reagerat på saker i min familj och protesterat mot grejer som ingen annan protesterar mot. Det har gjort att jag har fått ta mycket stryk.

Hon funderar.

– När saker är så tydligt tokiga, när folk säger en sak och gör en annan, det har jag alltid haft svårt för bara.

TANKEN VAR att videoverket skulle bli en spelfilm. Under researcharbetet – när hon fick tillgång till forskare och material i ämnet – föddes tanken att göra ett konstverk på vägen. I första delen iscensätter hon när psykiatripersonalen sätter sig in i hennes sjukdomsfall. Snart avslöjas det att hon – patienten – har haft en relation med en av vårdarna och dessutom blivit gravid.

KONSTNÄRSRESIDENS

Under fjolåret hade Anna Odell ett artist-in-residence på Centrum för medicinsk humaniora vid Uppsala universitet.

Hur var det att föra in den erfarenheten i en konstnärlig kontext?

– Det är spännande eftersom det är en så komplex situation. Det är inte helt ovanligt att någon som befinner sig i psykiatri inleder en kortare relation med en anställd, men att också bli gravid och föda barnet är ovanligt och något som jag ville undersöka. Jag ville också beskriva en personaldynamik och hur man i personalgruppen förhåller sig till något som kan vara så förbjudet.

Du beskrev barnet som "det bästa som hänt mig" – ditt liv förändrades – på vilket sätt?

– Jag är övertygad om att allt det som hände mig där gjorde så att jag kunde ta mig därifrån. Den här mannen blev kär i mig, jag blev gravid och fick barn – och dessutom fick jag en personlig assistent 60 timmar i veckan när jag skrevs ut. Dessa tre saker var avgörande för mitt tillfrisknande.

Vad betydde moderskapet?

– Det betydde otroligt mycket att få älska någon, att den personen blir viktigare än en själv. En relation kan alltid ta slut, men att få barn är en livslång kärlek som är ofarlig.

Hon utvecklar.

– Det kan vara läskigt att älska en vuxen person om man är skör, men ett barn älskar man bara, det blir viktigare än alla ens rädslor. Det tar dessutom så mycket tid att man tvingas in i ett annat tankemönster och vänder uppmärksamheten bort från sig själv.

Fanns det något terapeutiskt med arbetet?

– Nja, jag tyckte det är besvärligt när någon tänker eller påstår att konsten skulle vara en bearbetning av något jobbigt som hänt i livet. Jag känner inte att det har gjort livet lättare. Arbetet har gett mig självförtroende som konstnär eller regissör, jag har utfört ett arbete som jag är nöjd med, men jag kommer alltid att vara färgad av det som har hänt.

Hur var det att läsa sina egna journaler?

– Det var jättejobbigt, jag var så otroligt sjuk då, men jag jobbar ofta med teman som kan vara läskiga och nära och ju mer konstverket tar form desto mer distans får jag. Det blir mer ett konstverk än en berättelse om mig själv. När något blir bra och får ett konstnärligt värde så har det en överordnad betydelse.

NY UTSTÄLLNING

Rekonstruktion – Psyket pågår på Cecilia Hillström Gallery fram till den 17 februari. 2 mars 2024 – 1 april visas den på Uppsala Konstmuseum.

I REKONSTRUKTION

Anna Odells genombrott kom med Okänd, kvinna 2009-349701, vars iscensättning av en psykos skapade intensiv debatt.

